

Entelektüel Sermaye ve Bilgi Yönetimi İlişkisine Dair Sistemik Bir Değerlendirme

A Systematic Review on the Relationship between Intellectual Capital and Knowledge Management

Selma BARAN

Doktorant, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, SBE,
İşletme A.B.D., selma_baran137@hotmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-8285-789X>

Makale Başvuru Tarihi: 05.09.2023

Makale Kabul Tarihi: 14.09.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Emine ŞENER

Doç. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi,
İİBF, İşletme Bölümü, esener@ahievran.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0002-8903-1684>

ÖZET

Bu çalışmada örgütün verimli ve etkili olmasına katkı sağlayan "entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi" ilişkisinin hangi boyutta olduğu üzerinde durulmuştur. Küreselleşmenin getirdiği değişim ile birlikte değer yaratmak isteyen örgütlerin "entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi" ilişkisinin nasıl etkileşim içerisinde olduğunu içeren çalışmalar dikkate alınmıştır. Bu araştırmanın amacı, 2000-2023 yılları arasında yapılan "entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi" konusunu birlikte alan çalışmaların sistemik olarak analizinin yapılmasıdır. Literatür taraması sonucu 117 çalışma sistemik derleme ile analiz edilip doğrudan ilgisi olmayan 108 çalışma dışlanıp 9 makale araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırma sonucunda, yapılan çalışmalarda iki olgunun birbiri ile etkileşim içerisinde olduğu vurgulanmaktadır. Ancak bu iki olgu arasındaki ilişkinin etkili kullanılıp kullanılmadığı önem arz etmektedir. Böylece birçok alanda yapılan çalışmalar sistemik derleme ile genel bir perspektif sunmayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler:

Entelektüel Sermaye,
Bilgi Yönetimi,
Sistemik Derleme,

ABSTRACT

This study focuses on the dimension of the relationship between "intellectual capital and knowledge management" which contributes to the efficiency and effectiveness of an organization. With the change brought about by globalization, studies that include how the relationship between "intellectual capital and knowledge management" interacts with organizations that want to create value are taken into consideration. The aim of this research is to systematically analyze the studies conducted between the years 2000 and 2023 on "Intellectual Capital and Knowledge Management". As a result of the literature review, 117 studies were analyzed with a systematic review, and 108 studies that were not directly related were excluded, resulting with 9 articles being included in the research. As a result of the research, it is emphasized that the two phenomena interact with each other in the studies. However, it is important whether the relationship between these two phenomena is used effectively. Thus, studies in many fields aimed to present a general perspective with a systematic review.

Keywords:

Intellectual Capital,
Knowledge
Management,
Systematic Review,

Önerilen Alıntı (Suggested Citation): BARAN, Selma ve ŞENER, Emine (2023), "Entelektüel Sermaye ve Bilgi Yönetimi İlişkisine Dair Sistemik Bir Değerlendirme", *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, S.7(2), ss.556-567, Doi: <https://doi.org/10.33712/mana.1355587>

1. GİRİŞ

Bilgisayar ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler ile küreselleşmenin getirdiği ivme, işletmeleri yeni bir oluşumun içine çekmiştir. Bu yeni dünyada bilginin önemli bir sermaye unsuru olması bilgi ve bilgi yönetiminin önemini ortaya koymaktadır. İşletmelerin bilgiyi toplaması, depolaması, yorumlaması ve finansal bir değere dönüştürmesi entelektüel sermayeye olan ilgiyi artırmıştır (Alagöz ve Özpeynirci, 2007:168).

Örgütsel karar süreçleri oluşturmada, yeteneğin geliştirilmesinde, teknolojik yenilik yönetiminde, fırsatların değerlendirilmesinde, hataların yok edilmesinde bilgi yönetimi önemli rol oynamaktadır. Örgütler yaşamlarını sürdürebilmek, rekabet avantajı elde edebilmek için bilgi yönetimi ışığında yeniden yapılanma gereksinimi duyarlar. Bu amaçla örgütler, bilgi temelli varlıkları ve entelektüel sermayeyi dönüştürebilecek oluşumlar geliştirmiştir (Gümüştekin, 2004:209). Ancak bugün kullanılan birçok kurumsal değerlendirme yöntemi arasında yer alan geleneksel işletme değerlendirme yöntemleri, tarihsel rakamlara veya kesin olmayan tahminlere daha fazla dikkat çekmektedir. Bu yöntemler çoğunlukla işletmenin fiziksel varlıklarını dikkate alırken bilgiye dayalı unsurlarda ise çalışana ve entelektüel sermayeye daha fazla önem verilmektedir (Berzkalnea ve Zelgalve, 2014:888).

Bu çalışmada entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi ilişkisinin örgütsel olarak hangi düzeyde olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır. Entelektüel sermayeye sahip olan örgütlerin aynı zamanda bilgi yönetimini de etkili kullanmaları sonucu birbiri ile ilişkisinin olup olmadığı belirlenmiştir. Her ne kadar iki ayrı kavram olarak görünüyorsa da literatürde yapılmış çalışmaların incelenmesi sonucu entelektüel sermaye ve bilgi yönetiminin iç içe olduğu görülmektedir. Bu amaçla araştırma problemimizi gerekelendirmek maksadıyla literatür taraması sonucu ilgili makaleler incelemiş ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Entelektüel Sermaye

Son yıllarda işletmeler, maddi olmayan varlıkları yönetmenin önemini kabul etmişlerdir. Marka, patent, paydaş ilişkileri, itibar ve kurum kültürünün gelişimi işletmelerin sürdürülebilir rekabet avantajı kaynağı olarak görülmektedir. Bu maddi olmayan varlıkların değerini anlama ve bunlardan yararlanma yeteneği, işletmeler için temel bir yetkinlik olarak görülmektedir (Kannan ve Aulbur, 2004:389).

Entelektüel sermaye, zenginlik yaratmak için kullanılabilir bilgi, fikri mülkiyet ve deneyim gibi entelektüel materyalleri ifade etmektedir (Kannan ve Aulbur, 2004:389). Bu bakımdan entelektüel sermaye işletmenin sahip olduğu fikir, icat, teknoloji, genel bilgi, bilgisayar programı, tasarımı, veri yeteneği, süreç ve yaratıcılığın toplamıdır. Kısaca entelektüel sermaye, kazanca dönüştürülebilir bilgidir (Sullivan, 1999:133).

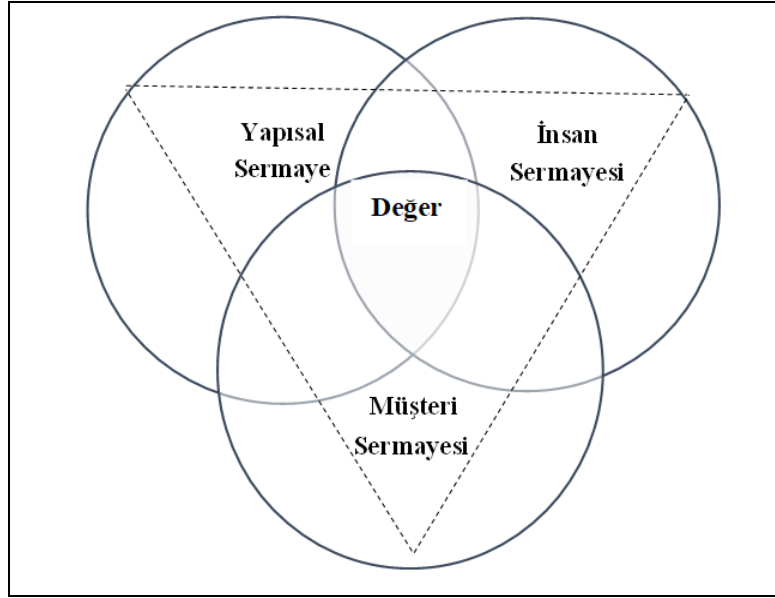
Entelektüel sermaye yönetimi gelişen bir faaliyet alanıdır. Entelektüel sermaye evrimi iki farklı bakış açısıyla ortaya çıkmıştır. İlk olarak değer yaratmaya yönelik işletmeler yönetim enerjilerini beşerî sermayeye odaklayarak; nasıl organize edilmesi gerektiği ve nasıl değer sağlaması gerektiği ile ilgilenmiştir. İkinci olarak odak noktası kâr olan işletmeler, enerjisini entelektüel varlıklarına yönlendirerek ticarileştirilebilir maddi olmayan varlıklar ile ilgilenmiştir (Edvinsson ve Sullivan, 1996:357).

Genel olarak entelektüel sermaye kavramına ilişkin farklı tanımlar bulunmaktadır. Literatürde entelektüel sermaye tanımları şu şekildedir. Kannan ve Aulbur (2004) entelektüel sermayeyi; bilgi, enformasyon, düşünce ve deneyim gibi maddi olmayan fakat fikri zenginlik yaratmak için kullanılan düşünce materyali olarak tanımlamaktadır. Mouritsen (2003), entelektüel sermayeyi, bilgi toplumunda değer yaratan dolayısıyla sınırları çizmenin zor olduğu soyut kavram olarak nitelemektedir. Jurczak (2008) entelektüel sermayeyi işletmede başarılı iş yapmanın önemli bir parçası olarak belirtir. Roos vd. (2005)'a göre entelektüel sermaye, tamamen veya kısmen örgüt tarafından kontrol edilen ve örgütün değer yaratmasına katkıda bulunan parasal ve fiziki olmayan kaynaklar olarak tanımlanır. Moon ve Kym (2006)'a göre ise entelektüel sermaye yapısal bir stoktur ayrıca birey, grup, örgütsel öğrenme ve örgüt düzeylerinde meydana gelen dinamik bir strateji yenileme süreci olarak vurgulanmaktadır.

Şekil 1' de görüldüğü gibi "Entelektüel sermaye" üç unsurun toplamından oluşmaktadır. İnsan sermayesi, her bireyin sahip olduğu ve ürettiği bilgi; yapısal sermaye, işletmenin süreçleri ve kültürü içinde kurumsallaştırılmış bilgi; müşteri sermayesi, müşterinin bir mal veya hizmet tedarikçisiyle iş yapmasından elde ettiği değer

algısıdır. Bu unsurların her birinin birbirine bağımlılığı ve aralarında bilgi akışı “değerin” nasıl yaratıldığını göstermektedir (Petrash, 1996:366).

Şekil 1. Değer Platform Modeli: Entelektüel Sermaye = İnsan Sermayesi + Yapısal Sermaye + Müşteri Sermayesi

Kaynak: Petrash, 1996:367.

Şekil 1’de entelektüel sermayenin üç ana bileşeni arasındaki karşılıklı ilişkileri gösterilmektedir. Noktalı çizgiler fikri varlıkların yönetimini temsil etmektedir. Amaç, değer alanını maksimize edecek şekilde karşılıklı ilişkilerin sayısını artırmaktır. İnsan, örgüt ve müşteri sermayesi arasındaki karşılıklı ilişkiler ne kadar yakınsa, değer alanı o kadar genişir (Tan vd., 2008:4).

- **İnsan Sermayesi:** Bilgi sermayesi, yeterlilik sermayesi, hızlı karar alma, problemlerle başa çıkma ve kişiler arası iyi ilişkiler kurma yeteneklerinden oluşur (Jurczak, 2008:38). İnsan sermayesi, işgücünün bilgi, beceri, deneyim, sezgi ve tutumları olarak tanımlanmaktadır. Her çalışanın kapasitesi yükseltilerek entelektüel sermaye artırılabilir (Akpınar ve Akpınar, 1999:334). İnsan sermayesi önemlidir. Çünkü bir araştırma laboratuvarında beyin fırtınası yapmak, ofiste hayal kurmak, eski dosyaları atmak, yeni süreçleri yeniden yapılandırmak, kişisel becerileri geliştirmek dâhilinde bir stratejik yenilenme kaynağıdır. İnsan sermayesinin özü örgüt üyesinin zekâsıdır (Bontis ve Fitz-enz, 2002:225). Özetle, insan sermayesi, her bireyin sahip olduğu ve bir örgütün varlıkları olarak kabul edilen benzersiz değerleri ifade etmektedir. Tanımlanması ve açıklanması en kolay teorik insan sermayesi olmasına rağmen, bu tek başına entelektüel sermayeyi destekleyemez. Kişiler ile bilgi arasında bağlantı kurma gerekliliği, entelektüel sermayenin ikinci temel bileşeni olan yapısal sermayenin ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Harris, 2000:25).
- **Yapısal Sermaye:** Yapısal sermaye, bir örgütte çalışanları işlerinde destekleyen her şeydir. Beşerî sermayenin işlev görmesini sağlayan destekleyici altyapıdır. Yapısal sermaye bir örgüte aittir ve insanlar ayrılrsa bile örgütte kalmaktadır. Yapısal sermaye; bina, donanım, yazılım, süreç, patent ve marka, kuruluşun imajı, bilgi sistemi ve tescilli veri tabanları gibi unsurları içerir (Luthy, 1998). İnsan sermayesinden yararlanmak için çalışanın beceri, yetenek veya bilgiyi kullanacağı fiziksel yapı olarak konumlanmıştır. Her çalışanın içinde örgütün kullanmaya çalıştığı kodlanmamış bilgi bulunmaktadır (Sullivan, 1999:133). İnsan sermayesi yapısal sermaye ile değer kazanmaktadır. Edvinsson ve Sullivan (1996:360) bunu daha iyi anlatmak için şu şekilde örneklendirmektedir;

“Bir an için bir yamaçta toplanmış harika iş fikirleri düşünen bir grup yetenekli insanı hayal edin. Ancak bir işletmenin destekleyici kaynakları olmadan fikirleriyle hiçbir şey yapma yetenekleri yoktur. Bir şeyler yazacakları kâğıtları yok, üretim personeli veya üretim tesisi yoktur, potansiyel müşterileri arayacak telefon yoktur. Kısaca, insan sermayesi, işletmenin yapısal sermayenin destekleyici altyapısından yoksun olduğunda değeri daha azdır”

- **Müşteri Sermayesi:** İlişkisel sermaye veya dış sermaye olarak da bilinen müşteri sermayesi; müşteriler ve tedarikçiler, devlet veya ilgili endüstri birlikleri, marka adları, ticari markalar ve bunların ilişkilerinden oluşmaktadır (Hashim vd., 2015:208). Müşteri sermayesi; müşteri, tedarikçi, örgütler arası iletişim ve

pazarda olan ilişkilerin birleşik değeri olarak tanımlanır. Güven ve anlayış ile müşteri ilişkilerinin gücü ve sadakati gibi konuları ifade etmektedir. Müşteri memnuniyeti, tekrarlanan iş, finansal refah ve fiyat duyarlılığı müşteri sermayesinin göstergeleri olarak kullanılmaktadır (Kannan ve Aulbur, 2004:390). Entelektüel sermayenin faaliyetleri üzerinde bir köprü görevi gören müşteri sermayesi, entelektüel sermayenin piyasa değerine dönüştürülmesinde ve örgütün iş performansında gerekli ve belirleyici bir faktördür. Müşteri sermayesi olmadan, piyasa değeri veya örgütsel performans elde edilemez. Bu açıdan en çok bir örgütün iş performansı ile doğrudan ilişkilidir (Chen vd., 2004:203).

Entelektüel sermayenin önemli kaynağından biri insandır. Bu göz önüne alındığında bilgi yönetiminin başarısı için entelektüel sermayenin önemi daha da artmaktadır (Sezer ve Ak, 2017:211). Bilgi yönetimi ve entelektüel sermaye özünde bilgiyi öğrenmek, oluşturmak, paylaşmak ve kullanmak için bireylerin nasıl birlikte çalıştıklarıyla ilgilidir. Bir örgütün entelektüel sermaye ve ileriye dönük hedefleri, bilgi yönetimi faaliyetinin yöntemini etkiler. Eğer bilgi yönetimi aktifse entelektüel sermaye daha etkili olmaktadır. Örgütler, rekabet avantajı elde etmek için bilgi birikimini kullanır bu nedenle entelektüel sermaye değer yaratan bilgi, zekâ ve deneyimden oluşmaktadır (Chen ve Tsai, 2020:483).

2.2. Bilgi Yönetimi

Uzun yıllar, bilgi yönetimi literatürünün gelişim sürecinde, bilgi ve yönetimin bir araya gelmesi zor olan iki kavram olarak düşünülmüştür. Ancak bilginin kurumsal kaynak olarak görülmesi ve giderek yaygınlaşması, örgütlere rekabet üstünlüğü sağlaması bakımından önemli hâle gelmiştir. Bu bakımdan işletmenin kurumsal olarak bilginin nasıl elde edileceği, nerelerde kullanılacağı ve bilginin ulaşılabilirliği için nasıl ortam yaratılacağı fikri kaçınılmaz olmuştur (Özdemirci ve Aydın, 2007:167). Bilginin güç olduğu gerçeği kabul edilirse, doğasında var olan enerji ve değişim nedeniyle bilginin dinamik olduğu söylenebilmektedir (McInerney, 2002:1010).

Kurumsal bilgi yönetimi, genellikle ileri bilgi teknolojisi kullanılarak bilgiye erişimi ve bilginin yeniden kullanımını kolaylaştırmak için bilgi kaynaklarının resmi olarak yönetilmesini gerektirir. Kurumsal bilgi yönetiminin öncelikli amacı bilgiyi örgüt için erişilebilir ve yeniden kullanılabilir hale getirmektir (Leary, 1998:54). Bilgi kaynağını elde etme, sürdürme ve kullanma araçları bu nedenle kuruluşlar için daha yüksek başarı seviyelerine yol açabilir. Bu nedenle bilgi yönetimi, çevresel zorluklarla yüzleşmek, pazarda rekabetçi kalabilmek ve örgütsel hedeflere ulaşmak için bilgiyi kullanan tüm faaliyetleri içermektedir (Greiner vd., 2007:4). Bu açıdan, bilgi yönetim alanının, farklı disiplinlerden fikirler, teoriler ve metaforlar çekmesi şaşırtıcı değildir (Maier, 2007:21).

Bilgi yönetimi, farklı operasyon türlerinde pozitif ve negatif kritik bilgi fonksiyonlarını bulmak ve yönetmek, yeni ürünler veya stratejiler belirlemek, insan kaynakları yönetimini artırmak için tasarlanmış bir dizi farklı ve iyi tanımlanmış yaklaşımlar ve süreçlere ulaşmayı hedefler (Wiig, 1995:3).

Bilgi yönetimi, rekabet avantajını sürdürmek ve geliştirmek için ihtiyaç duyulan sorun çözme, karar verme, yenilik ve diğer tüm unsurlarda ve örgüt içinde yapılandırılmamış bir şekilde bulunan kurumsal hafızanın bir parçası olan uzmanlık ve bilgiyi yaymaya yardımcı olmaktadır (Gupta vd., 2000:17). Bilgili uzmanların etkinliğini artırmak için bilgi sistem grupları tarafından veri tabanları oluşturmaya başlanmıştır. Endüstriyel çağın ilk yıllarında örgütler, el emeğini otomatikleştirerek verimliliklerini, etkililiklerini ve dolayısıyla rekabet güçlerini geliştirmişlerdir. Ancak günümüzde bilgi işçisi çağında birçok örgüt, gereksiz işçileri ve işleri ortadan kaldırmak için büyük çaplı yeniden yapılanmalara geçmiştir (Gupta vd., 2000:17-18).

Bilgi yönetiminin taktiksel ve operasyonel perspektifleri bulunmaktadır. Bu açıdan bilgi oluşturma, dönüştürme ve kullanma gibi bilgiyle ilgili etkinlikleri kolaylaştırmaya ve yönetmeye odaklanan ayrıntılı bir süreçtir. İşlevi, etkin bir entelektüel sermaye yönetimi için gerekli olan bilgi ile ilgili tüm faaliyet ve programları planlamak, uygulamak, işletmek ve izlemektir (Wiig, 1997:400).

Bilgi yönetimi kavramına ilişkin literatürde birçok tanım bulunmaktadır. Yılmaz (2009) bilgi yönetimini; ihtiyaç duyulan bilginin edinimi, bu bilginin paylaşımı ve gerektiğinde kullanmak üzere depolanmasının örgütsel verimliliği ve etkinliği artıran önemli unsur olarak belirtmektedir. Durna ve Demirel (2008), bilginin etkili bir şekilde yönetimi için örgütler tarafından bilgiye doğru anlam verilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bilgi yönetiminin uygulanabilmesi için veri, enformasyon ve bilgi kavramının doğru anlaşılması gerektiği vurgulanmaktadır. Özdemirci ve Aydın (2007)'a göre bilgi yönetimi; bilgiden en etkin şekilde katma değer yaratmak için bilginin üretilmesi, düzenlenmesi, geliştirilmesi, kullanılması, paylaşılması gibi süreç ve teknikleri içermektedir.

Civi (2000) bilgi yönetimini, öğrenme süreçlerini ve yönetim bilgi sistemlerini içeren, bilginin edinilmesi, paylaşılması ve kullanılması olarak tanımlamaktadır. Gupta vd. (2000)'ya göre bilgi yönetimi, örgütlerin problem çözme, dinamik öğrenme, stratejik planlama ve karar verme faaliyetleri için gerekli bilgilerin seçimi, dağıtımı, organize edilmesi ve transfer edilmesine yardımcı olan süreçtir. Hult (2013) tarafından bilgi yönetimi, örgütün pazarda rekabet avantajına ulaşabilmesi ve benzersiz bir değer yaratılabilmesi için bilgi üretme, bilgiyi seçme, damıtma ve dağıtmanın sistemantik süreci olarak tanımlanmaktadır. Darroch (2003)'a göre bilgi yönetimi; bilgi oluşturan veya bilgiyi konumlandıran ve bilginin örgüt içinde ve örgütler arasında yayılımını ve kullanımını yöneten süreçtir. Ooi (2009) bilgi yönetimini; işletme bileşenlerini geliştirmek için bilgi edinme, dağıtma ve organize etme yeteneğini geliştirmeye çalışan teknik bir metodoloji olarak tanımlamaktadır.

2.3. Entelektüel Sermaye ve Bilgi Yönetimi İlişkisi

Küreselleşme ile birlikte tüketicilerin isteklerine cevap veren işletme sayıları da artmaktadır. Bu artış beraberinde güçlü bir rekabeti de getirmektedir. İşletmeler arasındaki rekabetin önemli itici gücü bilgi ve bilginin yönetimi olmuştur. İşletmeler için bilginin stratejik bir kaynak oluşturması bilgi kaynaklarına verilen önemi artırmış ve müşterinin değişen istek ve ihtiyacına yönelik hizmet üretilmeye başlanmıştır (Özer vd., 2020:4625).

Bilgi yönetimi; örgütlerde bilgi elde etme, bilgiyi depolama ve entelektüel sermaye ile dikkate alınmaktadır. Bu nedenle bilgi yönetimi örgütte insan, süreç, teknoloji ve örgütsel yapının yenilenmesi amacıyla sistemantik bir koordinasyon sağlamaktadır (Yazıcıoğlu vd., 2011:31). Bu koordinasyon için entelektüel sermayenin etkili yönetilebilmesi ve görünür olması önemlidir. Entelektüel sermayenin bir kısmı patent gibi kolaylıkla görülebilirken deneyim ve uzmanlık işlevleri kolaylıkla görülemez. Entelektüel sermayenin soyut varlıkları örgütün var olan enformasyonudur. Bu bakımdan entelektüel sermaye varlıkları bilgi yönetimi ile etkili kullanılabilirse gelecekte işletmeye değer ve nakit akışı sağlayacaktır (Yazıcıoğlu vd., 2011:17-18). Bilgi yönetimi, entelektüel sermayeyi örgüt için değer yaratma aracı haline getirir ve rekabet avantajı oluşturmak için örgütte en verimli şekilde kullanılmasını sağlar (Gümüştakin, 2004:206).

Entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi ilişkisine yönelik Serenko vd. (2010) bibliyometrik çalışmaları sonucunda entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi alanının önündeki engelin araştırmacılar ve uygulayıcılar arasındaki iletişim boşluğu ile ilgili olduğunu belirtmektedir. 1990'ların başından bu yana uzun bir yol kat edilmesine rağmen teori ve pratik arasındaki uçurumu kapatmak zorlu bir görev olmaya devam etmektedir. Chan vd. (2012), bilgi yönetimi ile entelektüel sermaye verimliliği arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, bu iki kavram arasında ilişkinin karmaşık olduğunu belirtmiştir. Bu karmaşıklığı gidermek için yapılması gerekenlerin; değişkenleri tanımlamak, doğru uygulama belirlemek, entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi arasındaki ilişkiyi keşfetmede bütünsel model oluşturmak olduğunu ifade etmiştir.

Entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi çalışmaları dikkate alındığında bu kavramların iç içe olduğu görülmektedir. Entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi ilişkisinden doğan farklılığın olması örgüt veya içsel iş süreç farklılığından olduğu düşünülebilir. Örgütlerin misyonu, vizyonu, amaçları ve hedefleri farklılık gösterdiğinden ortak değerlendirmeler hariç değişim göstermesi olağandır.

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi ilişkisini sistemantik bir değerlendirme ile daha önce yapılmış çalışmaların bulguları dikkate alınarak, ortaya koymaktır. Sistemantik derleme yöntemi kullanılarak yapılan bu çalışmada araştırmaya dâhil edilen çalışmalarda entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi etkileşiminin süreçleri nasıl etkilediği üzerinde durulmuştur. Böylece literatürde ilgili olgu ve sürecin birbiri ile etkileşiminin doğurduğu sonuçların bütünsel bir şekilde analiz edilerek olası araştırma konularının belirlenmesi de sağlanmış olacaktır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki şu sorulara cevap aranmıştır;

- Araştırmaya dâhil edilen çalışmaların türü ve kullandığı yöntem nedir?
- Araştırmaya dâhil edilen çalışmalarda entelektüel sermaye ve bilgi yönetim ilişkisi nasıl kurulmuştur?
- Araştırmaya dâhil edilen çalışmaların bulgularından elde edilen sonuçlar nelerdir?
- Araştırmaya dâhil edilen çalışmaların sonuçlarından elde edilen çıkarımlar nelerdir?

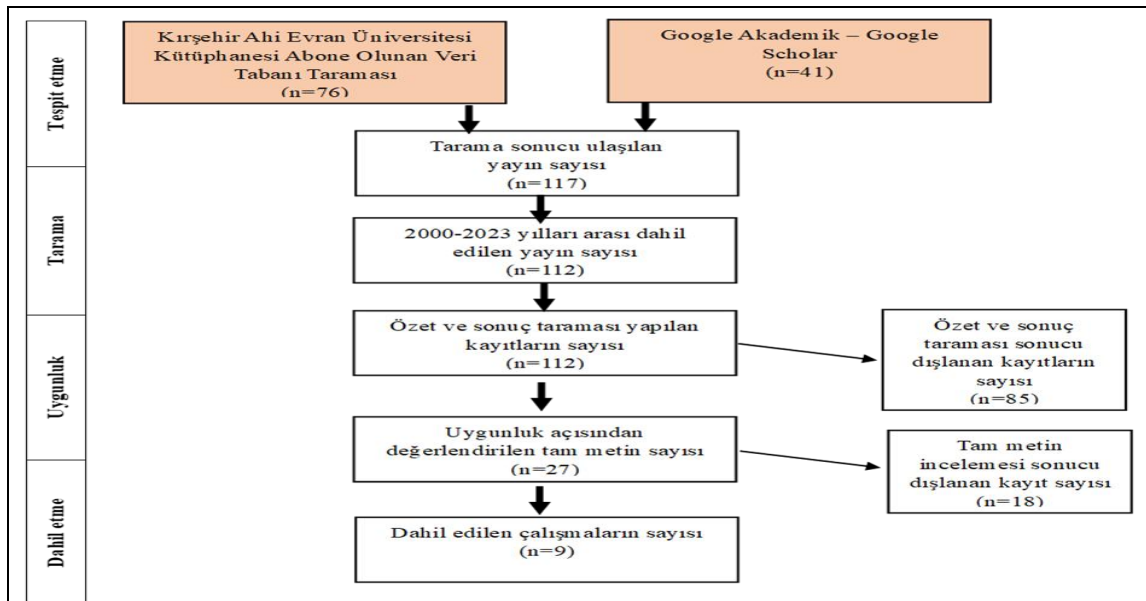
3.2. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmanın amacı entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi ilişkisine yönelik alan taraması sonucu sistematik derleme yapmaktır. Bu çalışmada belirli bir protokol çerçevesinde sistematik derleme yapabilmek için entelektüel sermaye ve bilgi yönetim kavramlarını içeren bütün araştırmalar incelenmiştir. Sistematik derleme, kanıta dayalı uygulamaların üretildiği bir araştırma yöntemidir (Karaçam, 2013:26). Sistematik bir şekilde yapıldığında derleme, daha geniş bir kanıt yelpazesi sunması, inceleme sorusunun tanımlanması, kriterlerinin geliştirilmesi, çalışmaların araştırılması, değerlendirilmesi, bulguların sentezlenmesi ve sunulmasına kadar inceleme sürecinin her adımı için çıkarımlara sahiptir (Snilstveit vd., 2012:410). Araştırmalar sonucunda bu çalışmanın sistematik derleme kapsamında dâhil etme ve dışlama kriterleri şu şekilde belirtilmiştir;

- **Dâhil Edilme Ölçütü 1:** 2000-2023 yılları arasında ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanmış makale olması.
- **Dâhil Edilme Ölçütü 2:** Makalenin tam metnine ulaşılabilmesi.
- **Dâhil Edilme Ölçütü 3:** Makalenin tam metninin Türkçe veya İngilizce dillerinde olması.
- **Dâhil Edilme Ölçütü 4:** Çalışmanın “entelektüel sermaye” ve “bilgi yönetimi” ilişkisine odaklanmış olması.
- **Dâhil Edilme Ölçütü 5:** Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Kütüphanesi Abone Veri Tabanlarından ve Google Akademiden çalışmanın tam metnine ulaşılabilmesi.
- **Dışlama Ölçütü 1:** Tez çalışması ve bildiri yayını olması
- **Dışlama Ölçütü 2:** Çalışmanın “entelektüel sermaye” ve “bilgi yönetimi” dışında konular içermesi.

Bu çalışmada, “entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi”, “intellectual Capital ve knowledge management” anahtar kelimeleri ile tarama yapılmıştır. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi abone olunan veri tabanı sisteminde anahtar kelimeler ile tarama yapılmış olup, “Science Direct, TRDizin, Directory of Open Access Journals (DOAJ), Wiley Online Library, EconBiz, Emerald Publishing, Taylor and Francis, Libdis Akademik Kaynaklar Kütüphanesi, Libdis Makale Koleksiyonu, SAGE Publications, Al Manhal, DSpace Makaleler” veri tabanına ait toplamda 76 yayına ulaşılmıştır. Bu yayınlar içerisinde 2000 yılı öncesi yayınlanmış olan 5 makale çıkarılmış ve sonuç olarak 71 yayın taramaya alınmıştır. Ayrıca “Google Akademik” ve “Google Scholar” veri tabanları taranmış olup Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi abone olunan veri tabanı sisteminde bulunan benzer makaleler ayrıştılarak toplamda 41 yayına erişim sağlanmıştır. Tam metin olarak ulaşılan toplam 112 yayın içerisinde özet ve sonuç taramaya alınmış olup 27 makale çalışmaya dâhil edilmiştir. Tam metin inceleme neticesinde 18 makale çalışma amacımız dışında olduğundan araştırma dışında tutulmuş olup sonuç olarak, Şekil 2’de görüldüğü üzere 9 makale sistematik derleme kapsamına dâhil edilmiştir.

Şekil 2. Veri Tarama Akış Diyagramı

3.3. Araştırmanın Bulguları

Araştırmanın bu bölümünde “entelektüel sermaye” ve “bilgi yönetimi” ile ilgili yapılmış çalışmalar sistematik olarak derlenmiş ve analiz edilmiştir. Entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi üzerine yapılan çalışmaların;

- Araştırmanın yıllara göre dağılımı,
- Araştırmanın türü ve hangi desende yapıldığı,
- Entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi ilişkisine dair içerdiği bilgiler,
- Hangi sonuçların elde edildiği belirlenmiş ve yorumlanmıştır.

İncelemeye konu olan 9 adet bilimsel çalışmanın tamamı çok yazarlıdır. Çalışmaların 4’ü 2 yazarlı; 3’ü 3 yazarlı; 2’si 4 yazarlıdır. Çalışmalar 2003-2020 yılları arasında dağılım göstermiştir. Ancak çalışma sayısı 2011 yılı ve sonrası artmaktadır.

Tablo 1. Entelektüel Sermaye ve Bilgi Yönetimine İlişkisine Yönelik Çalışmaların Yöntem ve Yıllarına İlişkin Bulgular

Araştırmacılar	Çalışma Adı	Yöntem
Zhou ve Fink (2003)	“Entelektüel Sermaye Ağı Entelektüel Sermaye ve Bilgi Yönetiminin Sistematik Bağlantısı”	Sistematik Derleme
Marr, Gupta, Pike ve Roos (2003)	“Entelektüel Sermaye ve Bilgi Yönetimi Etkinliği”	Derleme
Booker, Bontis ve Serenko, (2008)	“Bilgi Yönetimi ve Entelektüel Sermaye Araştırmasının İlişkisi”	Nitel
Seleim ve Khalil (2011)	“Bilgi Yönetimi-Entelektüel Sermaye İlişkisini Anlamak: İki Yönlü Bir Analiz”	Nicel
Hsu ve Sabherwal (2012)	“Entelektüel Sermaye ve Bilgi Yönetimi İlişkisi: Ampirik Bir İnceleme”	Nicel
Cabrita, Machado ve Grilo (2012)	“Bilgi Yönetimi ve Entelektüel Sermayeyi İlişkilendirmek: Portekiz Bankaları Araştırmasına Dayanan Bir Kanıt”	Derleme
Hendriks ve Sousa (2012)	“Entelektüel Sermaye Yönetimi ve Bilgi Yönetimi Arasındaki Bağlantıları Yeniden Düşünmek”	Derleme
Poura, Masjedib ve Akhavan (2015)	“Bilgi Yönetimi ve Entelektüel Sermaye Arasındaki İlişkiyi Keşfetmek: Bir İran Üniversitesi Vaka Çalışması”	Nicel
Garcia-Perez, Ghio, Occhipinti ve Verona (2020)	“Bilgi Tabanlı Örgütlerde Bilgi Yönetimi ve Entelektüel Sermaye: Bir İnceleme ve Teorik Perspektifler”	Sistematik Derleme

Tablo 1’de sistematik derleme çalışmalarının yöntemi ve yapıldığı yıllara ilişkin bulgular sonucu elde edilen toplam 9 makalenin 5’i derleme, 4’ü ise araştırma makalesi olduğu görülmektedir. Araştırma makalelerinin de 3’ünün nicel, 1’inin ise nitel araştırma yöntemleri ile hazırlandığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. Entelektüel Sermaye ve Bilgi Yönetimi İlişkisine Dair Sonuçlar ve Çıkarımlar

Araştırmacılar	Çalışmanın Temel Sonucu	Entelektüel Sermaye ve Bilgi Yönetimi İlişkisi
Zhou ve Fink (2003)	21. yüzyılın bilgi ekonomisinde entelektüel sermayeyi doğru bir şekilde en üst düzeye çıkarmak için örgütlerin entelektüel sermayelerini iyi anlamaları ve bunu bilgi yönetim süreçleriyle entegre etme kapasitesine sahip olmaları gerektiği vurgulanır.	Bulunmaktadır
Marr, Gupta, Pike ve Roos (2003)	Örgütün entelektüel sermayesini başarılı bir şekilde yönetmesi için bilginin oluşturulmasında gerekli olan farklı ihtiyaç ve yollar tanıması önerilmektedir.	Bulunmaktadır
Booker, Bontis ve Serenko, (2008)	Bilgi yönetimi ve entelektüel sermayedeki genel bilimsel bilgi birikiminin çok ilgili olduğunu ve etkili bir şekilde kullanılırsa örgütsel uygulamalar üzerinde önemli bir etkiye sahip olacağı ifade edilmektedir.	Bulunmaktadır
Seleim ve Khalil (2011)	Örgütsel etkinliği en üst düzeye çıkarmak için bilgi yönetimi ve entelektüel sermaye entegre edilmelidir. Bu ilişkiyi etkili yönetebilmek için biriken entelektüel sermayenin bilgi yönetim faaliyetlerine nasıl yansıdığını anlamının zorunluluk olduğu vurgulanmaktadır.	Bulunmaktadır
Hsu ve Sabherwal (2012)	Entelektüel sermayenin bilgi yönetimi üzerinde olumlu etkisinin olduğu	Bulunmaktadır

	vurgulanırken bilgi yönetiminin entelektüel sermayeyi kolaylaştırmadığı belirtilmektedir.	
Cabrita, Machado ve Grilo (2012)	Entelektüel sermayenin başarılı yönetimi bilgi yönetim süreçlerinin verimliliği ile yakından ilgilidir. Bu açıdan bilgi yönetiminin başarılı bir şekilde uygulanmasının entelektüel sermayenin gelişmesini ve yenilenmesini garanti ettiği vurgulanır.	Bulunmaktadır
Hendriks ve Sousa (2012)	Bilgi yönetimi ve entelektüel sermaye yönetimi arasındaki bağlantı, bazılarının önerdiği kadar doğal görünmediğini ve bu bağlantı için yapılan hazırlıkların sözsöz sanat aşamasının çok ötesine geçemediği vurgulanmaktadır.	Etkisi az
Poura, Masjedib ve Akhavan (2015)	Bilgi yönetiminin entelektüel sermayenin geliştirilmesinde ve güçlendirilmesinde etkili olduğu vurgulanmaktadır. Bunun için birine yatırım yapıldığında diğerinin güçleneceği vurgulanmaktadır.	Bulunmaktadır
Garcia-Perez, Ghio, Occhipinti ve Verona (2020)	Hem entelektüel sermaye hem de bilgi yönetimi örgütsel değer yaratmaktadır. Entelektüel sermaye bileşenleri (insan, yapısal ve müşteri sermayesi) stratejik maddi olmayan varlıklardır ve bileşenlerinden faydalanmak için bilgi yönetimi stratejileri uygulanır. Bilgi yönetim stratejileri değer yaratmanın erdemli döngüsünü tetiklediği vurgulanmaktadır. Ancak değer yıkımına da yol açabilmektedir.	Bulunmaktadır

Tablo 2’de sistematik derleme sonucu ulaşılan 9 çalışmanın entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi ilişkisine dair sonuç ve çıkarımları yer almaktadır. Ulaşılan bulgularda; Zhou ve Fink (2003) ile Seleim ve Khalil (2011) çalışmalarında örgütsel etkinliği artırmak için entelektüel sermaye ve bilgi yönetim süreçlerinin birbirine entegre edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Poura vd. (2015) ile Cabrita vd. (2012) bilgi yönetiminin etkili bir şekilde uygulanmasının entelektüel sermaye gelişimine katkı sağladığını tespit etmişlerdir.

Booker vd. (2008), çalışmasında örgütün sahip olduğu bilimsel bilginin doğru ve etkili kullanılmasının entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi üzerinde önemli etkiye sahip olacağını belirtmektedir. Marr vd. (2003), örgüt tarafından bilgiyi yönetmek için tasarlanan bilgi yönetim süreçlerinin entelektüel sermayeyi de başarılı bir şekilde yönetmeye fırsat tanıdığını ifade etmektedir. Benzer şekilde Garcia-Perez vd. (2020), entelektüel sermaye bileşenlerinden faydalanmak için bilgi yönetim stratejileri uygulamanın değer yaratacağını vurgulamaktadır. Hsu ve Sabherwal (2012) ise çalışmasında tek taraflı bir etki olduğunu belirtmektedir. Buna göre entelektüel sermayenin bilgi yönetim süreci üzerinde olumlu etkisi olduğunu belirtirken, bilgi yönetimin entelektüel sermaye kullanımını kolaylaştırmadığı vurgulanmaktadır. Hendriks ve Sousa (2012), entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi arasındaki etkileşimin çok görünür olmadığını ifade etmektedir.

Tabloya göre Hendriks ve Sousa (2012) tarafından yapılan çalışmanın entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi ilişkisinin düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte diğer tüm çalışmalarda entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi ilişkisinin mevcut olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. SONUÇ

Bilginin oluşturulması ve dağıtılmasının hâkim olduğu bir ekonomide küreselleşme, teknolojik gelişmeler, sürekli değişen rekabet ortamı, işletmelerin yaşamlarını sürdürebilecekleri stratejik kararlar almaya zorlamaktadır. Bu nedenle işletmeleri rakiplerinden ayıracak bilgi, tecrübe, yetenek ve yetkinlik faktörleri önemli duruma gelmektedir. İşletme performansına etki eden ancak finansal tablolarda yer almayan entelektüel sermaye işletmenin yaşamını sürdürmesi ve rekabet avantajı elde etmesinde etkin rol oynamaktadır (Özer vd., 2020:4638).

Zhou ve Fink (2003) çalışmasında, entelektüel sermaye ve bilgi yönetim entegrasyonunu sağlamak ve işletmenin stratejik ihtiyaçlarını karşılamak için bilgi yönetim süreçlerinin entelektüel sermaye varlıklarıyla uyumlu hale getirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Çalışmasında bu iki unsurun birbiriyle entegre edilmesi için entelektüel sermaye ağı aracılığıyla sistematik bir yaklaşım geliştirmeye çalışmıştır. Buna göre entelektüel sermaye ağının altı bileşeni bulunmaktadır. Bu bileşenleri; stratejik hedefler, bilgi çalışanları, ödül ve teşvik sistemleri, yönetim sistemleri, harekete geçme ve ölçüm sistemleri olarak belirtmektedir.

Seleim ve Khalil (2011) çalışmasında entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi arasında üç ilişki modelini ortaya çıkarmıştır. Bilgi yönetiminden entelektüel sermayeye tek yönlü etki (*örneğin: bilgi uygulaması; insan sermayesi, örgütsel sermaye ve ilişkisel sermayenin her birini etkiler*); entelektüel sermayeden bilgi yönetimine tek yönlü etki (*örneğin: insan sermayesi; bilgi edinme ve bilgi transferini etkiler*); bilgi yönetimi ve entelektüel

sermaye arasında iki yönlü etki (örneğin: bilgi transferi ve ilişkisel sermaye arasındaki etki) olarak belirtmektedir. Bu açıdan her iki kavramı etkili şekilde yönetebilmek için birbirine entegre edilmesi gerektiğine ilişkin görüş bildirmiştir.

Marr vd. (2003) yapmış olduğu çalışmada, bilgi yönetimi gerekliliği ile bireyin örgütsel bilgi yönetimi faaliyet algısı arasındaki önemli uyumsuzluğu vurgulamaktadır. Bilgi yönetimindeki bu uyumsuzluğun değer elde etme faaliyetinde yaşanan sorunlardan kaynaklandığını iddia etmektedir. Çalışma, entelektüel sermayeyi büyütme ve bilgi oluşturmayı daha iyi anlamak ve yönetmek için örgüt kaynağını tanımlamanın ve değerlendirmenin yollarını önermektedir. Bu durum örgüt bilgisini yönetmek için etkili ve verimli sistemler sağlamak amacıyla çalışanların en uygun bilgi yönetim süreçlerini tasarlamasına olanak tanımaktadır.

Booker vd. (2008) entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi hakkında araştırmacı ve uygulayıcılara yönelik nitel araştırma yapmıştır. Bu çerçevenin merkezinde iki kilit oyuncu bulunmaktadır: araştırmacılar ve uygulayıcılar. Araştırmacı, teori oluşturmak ve doğrulamak için bilimsel araştırmalar yapmaktadır. Ugulayıcılar üretkenliği artırmayı hedefleyerek rekabet avantajı elde etmeye çalışmaktadır. Araştırmacıların doğrudan uygulayıcılar için çoğu zaman yararlı olan bilgiler üreteceklerine dair bir beklenti bulunmaktadır. Araştırma ve uygulayıcıların sahip olduğu bilgi yönetimi ve entelektüel sermayedeki genel bilimsel bilgi birikimi, doğru bir şekilde kullanıldığında örgütsel uygulamalar üzerinde önemli bir etkiye sebep olmaktadır.

Hsu ve Sabherwal (2012)'a göre entelektüel sermaye, bilgi yönetimi ve dinamik yetenekleri kolaylaştırır. Ancak bilgi yönetimi, yeniliği kolaylaştırırken dinamik yetenekleri veya entelektüel sermayeyi kolaylaştırmamaktadır. En azından kısa vadede, bilginin bilgi yönetim üzerindeki etkileri, bilgi yönetiminin bilgi üzerindeki etkilerinden daha önemli olmaktadır. Araştırmanın sonucu, mevcut kurumsal bilginin bilgi yönetim süreçlerini kolaylaştırdığı görüşünü desteklemektedir. Ancak çalışmada bazı sürpriz sonuçlarda bulunmaktadır. Ne entelektüel sermaye ne de bilgi yönetimi işletme verimliliğini etkilememektedir.

Cabrita vd. (2012) çalışmasında entelektüel sermayenin değer yaratmaya odaklandığı durumları belirlemektedir. Entelektüel sermaye yönetiminin amacı; entelektüel sermaye varlıklarını oluşturmak, bunlardan yararlanmak ve kurumsal değer yaratma yeteneğini geliştirmektir. Böylece kritik bir örgütsel kaynak olarak entelektüel sermaye varlığı sağlanır, geliştirilir ve kullanılır. Ayrıca çalışmada bilgi yönetimi süreç perspektifinden tartışılmıştır. Bu açıdan bilgi yönetimi, bir örgütün entelektüel sermayesini değerli bir forma dönüştürme yeteneği olarak belirtilmiştir. Bilgi yönetim süreçlerini inşa etmek ve bunları entelektüel unsurlara bağlamak örgütlerin bilgiyi verimli bir şekilde yakalaması, kullanması, depolaması ve aktarmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda iş performansı ve rekabet avantajının artmasına yol açmaktadır.

Hendriks ve Sousa (2012)'a göre entelektüel sermaye maddi olmayan varlıklarla ilgilenir ve soyut olmalarının bir kısmı görünmezliklerinden kaynaklanmaktadır. Yaratıcı bilgi çalışmasının yalnızca özgürlük içinde geliştiği fakat yönetimin sınırladığı düşünülürse bilgi yönetimi de farklı bir durumdan muzdariptir. Bu iki kavram arasındaki etkileşim karşılıklı yarar sağlayacak şekilde gelişim gösterse dahi böyle bir ilişkide gerilimlerin de ortaya çıkması kaçınılmazdır. Çünkü entelektüel sermayenin bilgi sistemleri olarak anlaşılması zorluk oluşturmaktadır. Daha ayrıntılı olarak entelektüel sermaye ölçüm tartışmalarındaki baskın bilgi görüşü, çok işlevsel görünmemektedir.

Poura vd. (2015), entelektüel sermaye bileşenleri ve bilgi yönetimi süreçleri arasında insan sermayesi ve bilgi oluşumunun en yüksek önceliğe sahip olduğunu belirtmiştir. Ayrıca yapısal sermayenin bilgi edinimi üzerinde büyük etkiye sahip olduğu; müşteri ve insan sermayesinin daha çok bilgi paylaşımı üzerinde etkiye sahip olduğunu belirtmektedir. Sonuçlar değerlendirildiğinde beşerî sermaye, yapısal sermaye ve müşteri sermaye bileşenlerinin benzersiz bir birim oluşturduğu ve bu bileşenlerin bilgi ediniminde bilgi paylaşımında anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu ifade edilmektedir.

Garcia-Perez vd. (2020)'e göre entelektüel sermaye bileşenleri ve bilgi yönetim stratejileri örgütsel değer yaratma sürecini belirlemektedir. Ancak analiz sonucunda bilgi yönetim stratejileri ile değer arasındaki ilişkiyi şekillendiren unsurların yalnızca değer yaratmaya değil aynı zamanda değer yıkımına da yol açtığı görülmektedir. Tüm paydaşlar için değer yaratan veya yetersiz stratejiler, bir grup paydaşın stratejisini olumlu ya da olumsuz etkilemektedir.

Bu sistematik derleme araştırması sonucunda, bilgi yönetimi sürecinde entelektüel sermaye olgusunun ilişkisel önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Ancak bu iki olgu arasındaki ilişkinin ne kadar etkin kullanılıp kullanılmadığı önemlidir. Çünkü her durumda entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi etkileşimi söz konusu olmayabilir. Bu durumda yapılacak stratejiler entelektüel sermaye ve bilgi yönetim etkileşimi üzerinde olumlu ya da olumsuz durumlara neden olmaktadır.

Bu çalışma entelektüel sermaye ve bilgi yönetimi arasındaki ilişkinin hangi yönde olduğunu belirtmesinin yanı sıra yapılan çalışmaların sonuçları hakkında bilgi vererek literatüre katkıda bulunmaktadır. Bilgi yönetim stratejilerinin entelektüel sermaye yatırımına ilişkin verimliliğini destekleyen kurumsal yönetim mekanizmaları oluşturulabilir veya bilgiye dayalı örgütlerin ihtiyacını karşılayan kodlama uygulamaları ve politikalar tasarlanması önerilebilir (Garcia-Perez vd., 2020). Bu doğrultuda örgütsel düzeyde bilgi yönetimi ve entelektüel sermaye etkileşimi hakkında stratejiler ya da süreçler geliştirirken nasıl bir yol izlenmesi gerektiğine dair araştırma yapılması önerilmektedir. Ayrıca başarıya ulaşmak isteyen örgütler “entelektüel sermaye ve bilgi yönetimini etkili kullanmak, çalışanların yeteneğini geliştirmek ve deneyim kazanmalarını sağlamak için hangi programlar uygulamalıdır?”, “yönetim, çalışanların (insan sermayesi) düşüncelerini ifade etmeye teşvik etmek için bilginin açık bilgiye dönüştürülmesinde nasıl bir örgüt kültürü oluşturmalıdır?” gibi sorulara cevap aranabilir.

YAZAR BEYANI / AUTHORS' DECLARATION:

Bu makale Araştırma ve Yayın Etiğine uygundur. Beyan edilecek herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Araştırmanın ortaya konulmasında herhangi bir mali destek alınmamıştır. Makale yazım ve intihal/benzerlik açısından kontrol edilmiştir. Makale, “en az iki dış hakem” ve “çift taraflı körleme” yöntemi ile değerlendirilmiştir. Makalede kullanılan ölçek için yazar(lar) tarafından ölçeğin orjinal sahibinden izin alındığı beyan edilmiştir. Yazar(lar), dergiye imzalı “Telif Devir Formu” belgesi göndermişlerdir. Mevcut çalışma için mevzuat gereği etik izni alınmaya ihtiyaç yoktur. Bu konuda yazarlar tarafından dergiye “Etik İznine Gerek Olmadığına Dair Beyan Formu” gönderilmiştir. / This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support. The article has been checked for spelling and plagiarism/similarity. The article was evaluated by "at least two external referees" and "double blinding" method. For the scale used in the article, it is declared by the authors that permission was obtained from the original owner of the scale. The author(s) sent a signed "Copyright Transfer Form" to the journal. There is no need to obtain ethical permission for the current study as per the legislation. The "Declaration Form Regarding No Ethics Permission Required" was sent to the journal by the authors on this subject.

YAZAR KATKILARI / AUTHORS' CONTRIBUTIONS:

Kavramsallaştırma, orijinal taslak yazma, düzenleme – Y1 ve Y2, veri toplama, metodoloji, resmi analiz – Y1 ve Y2, Nihai Onay ve Sorumluluk – Y1 ve Y2. / Conceptualization, writing-original draft, editing – Y1 and Y2, data collection, methodology, formal analysis – Y1 and Y2, Final Approval and Accountability – Y1 and Y2.

KAYNAKÇA

- AKPINAR, Ali Talip ve AKPINAR, Ali (1999), "Intellectual Capital", **Third European Conference: First International Joint Symposium on Business Administration Challenges for Business Administrators in the New Millennium**, ss.332-340, https://www.researchgate.net/publication/270270240_INTELLECTUAL_CAPITAL (Erişim Tarihi: 03.04.2023).
- ALAGÖZ, Ali ve ÖZPEYNİRCİ, Rabia (2007), "Bilgi Toplumunda Entelektüel Varlıklar ve Raporlanması", **Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**,S.9(2), ss.167-184.
- BERZKALNEA, Irina ve ZELGALVE, Elvira (2014), "Intellectual Capital and Company Value", **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, S.110, ss.887-896.
- BONTIS, Nick ve FITZ-ENZ, Jac (2002), "Intellectual Capital ROI: A Causal Map of Human Capital Antecedents and Consequents", **Journal of Intellectual Capital**, S.3(3), ss.223-247.
- BOOKER, Lorne D., BONTIS, Nick ve SERENKO, Alexander (2008), "The Relevance of Knowledge Management and Intellectual Capital Research", **Knowledge and Process Management**, S.15(4), ss.235-246.

- CABRITA, Maria do Rosário, MACHADO, Virgílio Cruz ve GRILO, António (2012), "*Linking Knowledge Management and Intellectual Capital: An Evidence Based on Portuguese Banks Study*", **2012 International Conference on Innovation Management and Technology Research**, Malezya, ss.417-422.
- CHAN, Kin Hang, CHU, Samuel Kai Wah ve WU, Wendy W. Y. (2012), "*Exploring the Correlation between Knowledge Management Maturity and Intellectual Capital Efficiency in Mainland Chinese Listed Company*", **Journal of Information & Knowledge Management**, S.11(3), ss.1-11.
- CHEN, Jin, ZHU, Zhaohui ve XIE, Hong Yuan (2004), "*Measuring Intellectual Capital: A New Model and Empirical Study*", **Journal of Intellectual Capital**, S.5(1), ss.195-212.
- CHEN, Min and TSAI, Mi-Ching (2020), "*Increase Intellectual Capital Through Knowledge Management*", **International Journal of Organizational Innovation**, S.13(1), ss.475-489.
- ÇİVİ, Emin (2000), "*Knowledge Management as a Competitive Asset: A Review*", **Marketing Intelligence & Planning**, S.18(4), ss.166-174.
- DARROCH, Jenny (2003), "*Developing a Measure of Knowledge Management Behaviors and Practices*", **Journal of Knowledge Management**, S.7(5), ss.41-64.
- DURNA, Ufuk ve DEMİREL, Yavuz (2008), "*Bilgi Yönetiminde Bilgiyi Anlamak*", **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, S.30, ss.129-156.
- EDVINSSON, Leif ve SULLIVAN, Patrick (1996), "*Developing a Model for Managing Intellectual Capital*", **European Management Journal**, S.14(4), ss.356-364.
- GARCIA-PEREZ, Aelxeis, GHIO, Alessandro, OCCHIPINTI, Zeila ve VERONA, Roberto (2020), "*Knowledge Management and Intellectual Capital in Knowledge-Based Organisations: A Review and Theoretical Perspectives*", **Journal of Knowledge Management**, S.24(7), ss.1719-1754.
- GREINER, Martina E., BOHMANN, Tilo ve KRCMAR, Helmut (2007), "*A Strategy for Knowledge Management*", **Journal of Knowledge Management**, S.11(6), ss.3-15.
- GUPTA, Babita, IYER, Lakshmi S. ve ARONSON, Jay E. (2000), "*Knowledge Management: Practices and Challenges*", **Industrial Management and Data Systems**, S.100(1), ss.17-21.
- GÜMÜŞTEKİN, Gülten Eren (2004), "*Bilgi Yönetiminin Stratejik Önemi*", **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, S.18(3-4), ss.201-212.
- HARRIS, Louise (2000), "*A Theory of Intellectual Capital*", **Advances in Developing Human Resource**, S.2(1), ss.22-37.
- HASHIM, Maryam Jameelah, OSMAN, Idris ve ALHABSHI, Syed Musa (2015), "*Effect of Intellectual Capital on Organizational Performance*", **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, S.111, ss.207-214.
- HENDRIKS, Paul H. J. ve SOUSA, Celio A. A. (2012), "*Rethinking the Liaisons between Intellectual Capital Management and Knowledge Management*", **Journal of Information Science**, S.39(2), ss.1-16.
- HSU, I-Chieh ve SABHERWAL, Rajiv (2012), "*Relationship between Intellectual Capital and Knowledge Management: An Empirical Investigation*", **Decision Sciences Journal**, S.43(3), ss.489-524.
- HULT, G. Tomas (2003), "*An Integration of Thoughts on Knowledge Management*", **Decision Sciences**, S.34(2), ss.189-195.
- JURCZAK, Jolanta (2008), "*Intellectual Capital Measurement Methods*", **Economics and Organization of Enterprise**, S.1(1), ss.37-45.
- KANNAN, Gopika ve AULBUR, Wilfried G. (2004), "*Intellectual Capital Measurement Effectiveness*", **Journal of Intellectual Capital**, S.4(3), ss.389-413.
- KARAÇAM, Zekiye (2013), "*Sistemik Derleme Metodolojisi: Sistemik Derleme Hazırlamak İçin Bir Rehber*", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi**, S.6(1), ss.26-33.
- LEARY, Daniel E. (1998), "*Enter Prise Knowledge Management*", **Computer**, S.31(3), ss.54-61.
- LUTHY, David. H. (1998), "*Intellectual Capital and its Measurement*", **Proceedings of the Asian Pacific Interdisciplinary Research in Accounting Conference**, Osaka (Japan).

- MAIER, Ronald (2007), **Knowledge Management Systems**, Springer Publisher, New York, Third Edition.
- MARR, Bernard, GUPTA, Oliver, PIKE, Stephen ve ROOS, Göran (2003), "*Intellectual Capital and Knowledge Management Effectiveness*", **Management Decision**, S.41(8), ss.771-781.
- MCINERNEY, Claire (2002), "*Knowledge Management and the Dynamic Nature of Knowledge*", **Journal of the American Society for Information Science and Technology**, S.53(12), ss.1009-1018.
- MOON, Yun Ji ve KYM, Hyo Gun (2006), "*A Model for the Value of Intellectual Capital*", **Canadian Journal of Administrative Sciences/Revue Canadienne des Sciences de l'Administration**, S.23(3), ss.253-269.
- MOURITSEN, Jan (2003), "*Intellectual Capital and the Capital Market: The Circulability of Intellectual Capital*", **Accounting, Auditing & Accountability Journal**, S.6(1), ss.18-30.
- OOI, Keng-Boon (2009), "*TQM and Knowledge Management: Literature Review and Proposed Framework*", **African Journal of Business Management**, S.3(11), ss.633-643.
- ÖZDEMİRCİ, Fahrettin ve AYDIN, Cengiz (2007), "*Kurumsal Bilgi Kaynakları ve Bilgi Yönetimi*", **Türk Kütüphaneciliği**, S.21(2), ss.164-185.
- ÖZER, Gökhan, CİĞERİM, Erşan ve GÖK, Mehmet Şahin (2020), "*Entelektüel Sermaye ve Bilgi Yönetimi Stratejilerinin Firma Performansına Etkisi*", **BMLJ**, S.8(5), ss.4611-4645.
- PETRASH, Gordon (1996), "*Dow's Journey to a Knowledge Value Management Culture*", **European Management Journal**, S.14(4), ss.365-73.
- POURA, Elnaz Rafiee, MASJEDIB, Shohre ve AKHAVAN, Peyman P. (2015), "*Exploring the Relationship between Knowledge Management and Intellectual Capital: An Iranian University Case Study*", **International Journal of Management Academy**, S.3(1), ss.7-15.
- ROOS, Göran, PIKE, Stephen ve FERNSTORM, Lisa (2005), **Managing Intellectual Capital in Practice**, Routledge Publisher, New York (US).
- SELEIM, Ahmed A. S. ve KHALIL, Omar E. M. (2011), "*Understanding the Knowledge Management-Intellectual Capital Relationship: A Two-Way Analysis*", **Journal of Intellectual Capital**, S.12(4), ss.586-614.
- SERENKO, Alexander, BONTIS, Nick, BOOKER, Lorne, SADEDDİN, Khaled ve HARDIE, Timothy (2010), "*A Scientometric Analysis of Knowledge Management and Intellectual Capital Academic Literature (1994-2008)*", **Journal of Knowledge Management**, S.14(1), ss.3-23.
- SEZER, Özcan ve AK, Murat (2017), "*Bilgi Çağında İnsan Kaynakları Yönetiminin Değişen Fonksiyonları*", **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, S.18(2), ss.205-226.
- SNILSTVEIT, Birte, OLIVER, Sandy ve VOJTKOVA, Martina (2012), "*Narrative Approaches to Systematic Review and Synthesis of Evidence for International Development Policy and Practice*", **Journal of Development Effectiveness**, S.4(3), ss.409-429.
- SULLIVAN, Patrick H. (1999), "*Profiting from Intellectual Capital*", **Journal of Knowledge Management**, S.3(2), ss.132-143.
- TAN, Hong Pew, PLOWMAN, David ve HANCOCK, Philip (2008), "*The Evolving Research on Intellectual Capital*", **Journal of Intellectual Capital**, S.9(4), ss.585-608.
- WIIG, Karl M. (1995), **Knowledge Management Methods**, Schema Press, Arlington – Texas (US).
- WIIG, Karl M. (1997), "*Integrating Intellectual Capital and Knowledge Management*", **Long Range Planning**, S.30(3), ss.399-405.
- YAZICIOĞLU, Osman, VAROL, Kemal ve BORAT, Oğuz (2011), "*Bilgi Yönetimi*", **İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi**, S.20, ss.15-32.
- YILMAZ, Malik (2009), "*Enformasyon ve Bilgi Kavramları Bağlamında Enformasyon Yönetimi ve Bilgi Yönetimi*", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, S.49(1), ss.95-118.
- ZHOU, Albert Z. ve FINK, Dieter (2003), "*The Intellectual Capital Web a Systematic Linking of Intellectual Capital and Knowledge Management*", **Journal of Intellectual Capital**, S.4(1), ss.34-48.